

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

Postępowanie upadłościowe można wszcząć wobec podmiotów prowadzących działalność gospodarczą (osób fizycznych lub spółek), pod warunkiem że:

- posiadały one majątek o wartości co najmniej 300 000,00 EUR w okresie trzech lat poprzedzających złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości lub zatwierdzenie układu; albo
- uzyskiwały one roczne dochody brutto w wysokości co najmniej 200 000,00 EUR w każdym roku w okresie trzech lat poprzedzających złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości lub zatwierdzenie układu; albo
- ich całkowite zadłużenie (w dniu złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości lub zatwierdzenie układu) wynosiło co najmniej 500 000,00 EUR (niezależnie od daty powstania tego zadłużenia).

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

a) Aby można było ogłosić upadłość, przedsiębiorca musi być niewypłacalny; z wnioskiem o ogłoszenie upadłości może wystąpić:

- dłużnik;
- wierzyciel;
- prokurator.

b) Aby można było zawrzeć układ z wierzycielami (*concordato preventivo*), przedsiębiorca musi znajdować się w trudnej sytuacji (tj. musi mieć trudności finansowe, które nie są jednak na tyle poważne, by skutkowały jego niewypłacalnością); z wnioskiem o zatwierdzenie układu może wystąpić wyłącznie dłużnik.

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

W skład masy upadłości wchodzi wszystkie składniki majątku, z wyjątkiem:

- rzeczy i praw o charakterze ściśle osobistym;
- świadczeń alimentacyjnych, pensji, świadczeń rentowych i emerytalnych, wynagrodzenia oraz dochodu osób niewypłacalnych uzyskiwanego z tytułu wykonywania pracy do wysokości niezbędnej do zapewnienia tym osobom i członkom ich rodziny środków utrzymania;
- pożytków przysługujących na podstawie przepisów prawa (*usufrutto legale*) z majątku dzieci upadłego, majątku przeznaczonego na zaspokajanie potrzeb rodziny (*fondo patrimoniale*) oraz dochodu z takiego majątku, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 170 kodeksu cywilnego;
- przedmiotów wyłączonych z zajęcia z mocy prawa.

W skład masy upadłości wchodzi również cały majątek nabyty przez upadłego po wszczęciu postępowania, lecz masa upadłości nie obejmuje zobowiązań zaciągniętych w celu nabycia i utrzymania tego majątku.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

Syndyk (*amministratore fallimentare*) – zarządca (*curatore*) – ma prawo/obowiązek zarządzać składnikami majątku, sprzedawać je i dzielić zyski między wierzycieli.

Upadły może zostać przesłuchany przez syndyka w celu ujawnienia informacji oraz może kwestionować środki podjęte przez syndyka i przez sędziego-komisarza, ale wyłącznie w przypadku, gdy zostały one podjęte z naruszeniem prawa (a zatem środków tych nie można zakwestionować wyłącznie ze względów praktycznych).

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

Każdy, kto jest zobowiązany do zapłaty syndykowi określonej kwoty pieniężnej, może dokonać potrącenia wierzytelności (*controcredito*) w toku tego samego postępowania, ale wyłącznie w przypadku, gdy wierzytelności te powstały przed wszczęciem postępowania.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

Syndyk może podjąć decyzję, czy należy kontynuować wykonywanie umów obowiązujących w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego czy też należy je rozwiązać.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

Wierzyciele mogą podejmować czynności prawne po wszczęciu postępowania upadłościowego wyłącznie w przypadku, gdy syndyk dopuści się zaniechania, tj. (świadomie lub wskutek niedbalstwa) nie dokona danej czynności.

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

Jedynie syndyk jest uprawniony do prowadzenia postępowania wszczętego przez wierzyciela przeciwko osobie, w odniesieniu do której sąd ogłosił następnie upadłość.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

Rada wierzycieli, w której skład wchodzi trzech lub pięciu wierzycieli, posiada szeroko zakrojone uprawnienia obejmujące:

- zatwierdzanie transakcji, ugod, cofnięcie pozwu, uznanie praw osób trzecich, wykreślenie hipoteki, zwrot przedmiotu zastawu, zniesienie zabezpieczenia, przyjmowanie spadków i darowizn oraz wszelkie inne czynności przekraczające zwykły zarząd;
- występowanie do sądu z wnioskiem o odwołanie syndyka;
- zatwierdzenie planu likwidacji;
- upoważnienie syndyka do wykonywania umów obowiązujących w dniu ogłoszenia upadłości;
- uczestniczenie w sporządzaniu spisu inwentarza majątku upadłego;
- uzyskiwanie dostępu do wszystkich dokumentów związanych z postępowaniem;
- upoważnianie syndyka do wyłączenia z masy upadłości lub do zaniechania likwidacji jednego składnika majątku lub większej liczby składników majątku, jeżeli ich likwidacja wydaje się rażąco krzywdząca;
- zwracanie się do sędziego-komisarza o wstrzymanie sprzedaży składników majątku.

Poza wymienionymi powyżej czynnymi uprawnieniami administracyjnymi rada wierzycieli formułuje również opinie dotyczące środków podejmowanych przez sędziego-komisarza lub przez sąd, mianowicie:

- upoważnia wierzycieli (zastawników) do sprzedaży składników majątku stanowiących przedmiot zastawu (*pegno*);
- upoważnia sędziego-komisarza do dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa (rada wierzycieli musi wyrazić pozytywną opinię na temat dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa);
- upoważnia sędziego-komisarza do wydzierżawienia przedsiębiorstwa (rada wierzycieli musi wyrazić pozytywną opinię na temat dzierżawy).

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

Syndyk może (po uzyskaniu uprzedniej zgody):

- nadal prowadzić przedsiębiorstwo;
- wydzierżawić przedsiębiorstwo;
- sprzedać wszystkie składniki majątku w celu dokonania podziału zysków między wierzycieli;
- odstąpić od sprzedaży składników majątku o niskiej wartości.

11 Jakie wierzycielności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

Każdy wierzyciel może wystąpić do sądu o ogłoszenie upadłości dłużnika. Nie jest konieczne, aby wierzyciel uzyskał tytuł egzekucyjny; istotne jest natomiast przedstawienie dowodów z dokumentów na poparcie roszczenia.

Wszyscy wierzyciele (w tym ci, którzy wystąpili o ogłoszenie upadłości, a sąd przychylił się do ich wniosku) muszą zgłosić swoje wierzycielności po wszczęciu postępowania upadłościowego.

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzycielności?

Przy zgłaszaniu wierzycielności nie istnieje przymus adwokacki.

Do zgłoszenia należy załączyć dowody z dokumentów na poparcie roszczenia i należy dokonać go drogą elektroniczną (za pośrednictwem certyfikowanej poczty elektronicznej).

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

Zyski ze sprzedaży składników majątku zostają podzielone między wszystkich wierzycieli stosownie do ich pozycji w kolejności zaspokajania wierzycielności. W przypadku wielu roszczeń prawo określa, które roszczenia są uprzywilejowane (roszczenia zabezpieczone hipoteką lub zastawem, ogólne lub szczególne roszczenia uprzywilejowane) w stosunku do części lub całości majątku.

Jeżeli (jak ma to miejsce w większości przypadków) zyski z likwidacji masy upadłości okażą się niewystarczające do zaspokojenia wszystkich wierzycielności, uzyskane środki zostaną podzielone nie proporcjonalnie do kwoty wierzycielności, ale zgodnie z kolejnością zaspokajania wierzycielności określoną w kodeksie cywilnym.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

Postępowanie upadłościowe zostaje zakończone, gdy:

- nie zostaną zgłoszone żadne wierzycielności;
- wszystkie wierzycielności zostaną zaspokojone;
- wszystkie zyski ze sprzedaży majątku zostaną podzielone;
- zostanie potwierdzone, że nie pozostały składniki majątku, które można byłoby sprzedać, ani inne kwoty do odzyskania.

Po zakończeniu postępowania upadłościowego upadły uzyskuje na nowo zdolność procesową oraz może nabywać składniki majątku, które nie podlegają już zajęciu przez syndyka.

Postępowanie o zatwierdzenie układu z wierzycielami zostaje zakończone, gdy zawarta umowa między dłużnikiem a wierzycielami zostanie zatwierdzona, przy czym jeżeli umowa wymaga sprzedaży składników majątku (*concordato liquidatorio*), postępowanie jest kontynuowane w celu ich sprzedaży i zostanie zakończone z chwilą sprzedaży wszystkich składników majątku i podziału zysków z tej sprzedaży między wierzycieli.

Po zamknięciu postępowania o zatwierdzenie układu upadły zostaje zwolniony z długu.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

Po zakończeniu postępowania upadłościowego wierzyciele mogą wytoczyć przeciwko dłużnikowi powództwo w celu odzyskania niezaspokojonego długu (tj. części długu, która nie została spłacona przez syndyka), chyba że dłużnik został zwolniony z długu – w takiej sytuacji wierzycielom nie przysługują żadne roszczenia przeciwko upadłemu.

Po zawarciu układu z wierzycielami wierzycielom nie przysługują żadne roszczenia przeciwko dłużnikowi. Jeżeli jednak dłużnik nie wykona swoich zobowiązań, wierzyciele mogą wystąpić o uchylenie układu; wniosek musi zostać złożony w ciągu roku.

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

Koszty postępowania upadłościowego są zaspokajane w toku samego postępowania i są pokrywane z zysków ze sprzedaży majątku.

Jeżeli nie ma żadnego majątku, wynagrodzenie syndyka i poniesione przez niego koszty pokrywa się z budżetu państwa.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżenia lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

Czynności prawne podjęte przez upadłego przed wszczęciem postępowania upadłościowego mogą zostać uznane za nieważne, jeżeli upadły dokonał ich w określonym czasie (rok lub sześć miesięcy) przed wszczęciem postępowania.

Czynności prawne dokonane przez upadłego po wszczęciu postępowania upadłościowego są nieważne.

Czynności przekraczające zwykły zarząd podjęte w trakcie zawierania układu z wierzycielami i bez zgody sądu są nieważne.

Ostatnia aktualizacja: 16/03/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.